

SL

SL

SL

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 13.6.2008
COM(2008) 355 konč.

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o statistiki, pripravljene v skladu z Uredbo (ES) 2150/2002 o statistiki odpadkov, in njeni kakovosti

1. UVOD

1.1. Uredba o statistiki odpadkov

Uredba (ES) št. 2150/2002 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2002 o statistiki odpadkov¹ v členu 8(1) določa, da mora Komisija predložiti „Evropskemu parlamentu in Svetu poročilo o statistikah, izdelanih po tej uredbi in zlasti o njihovi kakovosti in obremenitvah poslovnih subjektov“.

Oddelek 7(3) Priloge I in Priloge II določa, da „Komisija vključi poročila o kakovosti in obsegu v poročilo, predvideno v členu 8 te uredbe“. Poročila o kakovosti, ki jih pripravijo države članice, so na voljo na spletni strani:

http://circa.europa.eu/Public/irc/dsis/pip/library?l=/wastesstatistics/regulat/data_transmission/quality_statistics

To poročilo povzema prve rezultate ter vključuje pregled kakovosti podatkov in priporočila za morebitne spremembe Uredbe. Zajema 25 držav članic EU, ki so bile leta 2006 zakonsko zavezane, da predložijo podatke.

Uredba določa, da morajo države članice EU od referenčnega leta, tj. od leta 2004, predložiti podatke vsaki dve leti. Priloge I in II določata zahteve za statistiko o nastajanju in obdelavi odpadkov ter zmogljivosti obratov za obdelavo odpadkov. Rezultati so razčlenjeni po vrstah odpadkov v skladu s statistično nomenklaturo o odpadkih (EWC-Stat) iz Priloge III Uredbe. V tabeli 1 so dodatne informacije o zahtevah glede poročanja.

¹ UL L 332, 9.12.2002, str. 1, Uredba, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 1893/2006 (UL L 393, 30.12.2006, str. 1).

Tabela 1: Podatkovni nizi v skladu z Uredbo o statistiki odpadkov

Podatkovni nizi		Opis in razčlenitev	Regionalna raven
1	Nastajanje	Nastajanje odpadkov: – 20 dejavnosti, pri katerih nastajajo odpadki: 19 industrijskih obratov, gospodinjstva – 48 vrst odpadkov	nacionalno
2	Sežiganje	Sežig odpadkov: – 2 načina obdelave – 14 vrst odpadkov	NUTS 1
3	Predelava (razen za pridobivanje energije)	Predelava odpadkov: – 1 način obdelave – 17 vrst odpadkov	NUTS 1
4	Odstranjevanje (razen sežiga)	Odstranjevanje odpadkov: – 2 načina obdelave – 16 vrst odpadkov	NUTS 1
5	Infrastruktura za obdelavo	Št./zmogljivost obratov za predelavo/odstranjevanje: – 5 načinov obdelave	NUTS 2
	Pokritost s sistemom zbiranja odpadkov	Odstotek prebivalstva/bivališč, vključenih v sistem zbiranja odpadkov iz gospodinjstev in njim podobnih odpadkov.	

1.2. Izvedbeni ukrepi

Komisija je v podporo Uredbi (ES) št. 2150/2002 pripravila dodatne pravne akte in pisna navodila:

- Uredbo Komisije (ES) št. 574/2002 z dne 23. februarja 2004 o spremembi Priloge I in Priloge III k Uredbi (ES) št. 2150/2002 o statistiki odpadkov²,
- Uredbo Komisije (ES) št. 783/2005 z dne 24. maja 2005 o spremembi Priloge II k Uredbi (ES) št. 2150/2002 o statistiki odpadkov³,
- Uredbo Komisije (ES) št. 782/2005 z dne 24. maja 2005 o določitvi oblike za posredovanje rezultatov o statistiki odpadkov⁴,
- Uredbo Komisije (ES) št. 1445/2005 z dne 5. septembra 2005 o opredelitvi ustreznih meril za oceno kakovosti in vsebini poročil o kakovosti statistike odpadkov⁵,

² UL L 90, 27.3.2004, str. 15.

³ UL L 131, 25.5.2005, str. 38.

⁴ UL L 131, 25.5.2005, str. 26.

⁵ UL L 229, 6.9.2005, str. 6.

- Priročnik za izvajanje Uredbe (ES) št. 2150/2002 o statistiki odpadkov (julij 2006, različica 1.1)⁶.

1.3. Kakovost podatkov pri različnih metodah

Uredba (ES) št. 2150/2002 določa podatke, ki jih je treba predložiti, in zahtevano kakovost, vendar ne določa posebne metode za pripravo statistik odpadkov, zato se te statistike pripravijo na podlagi različnih metod. To državam članicam omogoča, da ohranijo svoje uveljavljene sisteme za zbiranje podatkov in čim bolj zmanjšajo spremembe, ki so potrebne za upoštevanje Uredbe.

Vendar pristop, pri katerem se uporabijo različne metode, povzroča resne težave. Povzroči lahko metodološke razlike med posameznimi državami, med različnimi podatkovnimi nizi iz iste države in celo znotraj posameznih podatkovnih nizov. Zato je precej težko zagotoviti primerljivost in visoko kakovost podatkov.

Način merjenja kakovosti podatkov je odvisen od uporabljenih metod. Pri različnih metodah obstajajo različni parametri kakovosti (npr. koeficient variacije za vzorčne raziskave; analiza občutljivosti za modeliranje itd.). Kazalnike za splošno kakovost podatkov je težko opredeliti, zlasti če je v podatkovnih nizih uporabljena kombinacija metod. Zato se s pristopom z več metodami iz Uredbe znatno ovira ocenjevanje in sporočanje kakovosti podatkov.

Različni pristopi prav tako vplivajo na primerljivost podatkov. Primerljivost podatkov je lahko omejena zlasti v zvezi s zajetjem in načinom, na katerega se odpadki razporedijo po različnih proizvodnih dejavnostih, kot bo opisano v nadaljevanju tega poročila.

Države članice so v svojih poročilih o kakovosti opisale podatke glede na elemente kakovosti, ki se običajno uporabljajo v evropskem statističnem sistemu za oceno kakovosti statistik⁷ in so določeni v Uredbi (EC) št. 1445/2005 o kakovosti statistike odpadkov.

2. TOČNOST IN PRAVOČASNOST

Točnost in pravočasnost se nanašata na upoštevanje uradnih rokov pri pošiljanju podatkov ter zakasnitev med referenčnim obdobjem in razpoložljivostjo podatkov.

Uredba (ES) št. 2150/2002 določa, da je treba zahtevane podatke za referenčno leto 2004 in poročila o kakovosti predložiti do 30. junija 2006. Eurostat je ocenil zbrane podatke v dveh mesecih po roku v skladu z naslednjimi merili:

- popolnost podatkovnih nizov;
- popolnost poročila o kakovosti;
- pravočasnost;
- ustrezna uporaba opredelitev in klasifikacij;

⁶ http://circa.europa.eu/Public/irc/dsis/pip/library?l=wastesstatistics/regulat/manual_statistics

⁷ Spletna stran Eurostata o kakovosti:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page?_pageid=2273.1.2273_47140765&_dad=portal&_schema=PORTAL

- uporaba zanesljivih statističnih metod.

Države članice so bile o rezultatih obveščene 23. avgusta 2006, pri čemer so bile pozvane, da čim prej zagotovijo manjkajoče informacije, če so bili njihovi podatki nepopolni ali če niso predložile poročil o kakovosti. Podatki so bili po potrebi ponovno ocenjeni septembra 2006, vključno z informacijami, prejetimi po prvem ocenjevanju. Obrazci za ponovno ocenjevanje so bili poslani 13. septembra 2006.

Glede na to, da je bilo leto 2006 prvo leto poročanja, je bila točnost zadovoljiva. Večina držav je upoštevala rok ali ga je zamudila le za nekaj dni:

- dvanajst držav članic je upoštevalo rok 30. junija 2006 (Avstrija, Belgija, Ciper, Češka, Nemčija, Estonija, Finska, Madžarska, Latvija, Poljska, Švedska, Slovenija).
- šest držav članic je predložilo podatke in/ali poročila o kakovosti z zamudo, a vseeno dovolj zgodaj za upoštevanje v prvem krogu ocenjevanja avgusta 2006 (Danska, Španija, Italija, Litva, Slovaška, Združeno kraljestvo).
- štiri države članice so do avgusta 2006 predložile podatke, niso pa predložile poročila o kakovosti (Francija, Luksemburg, Malta, Nizozemska); vse te države so predložile poročilo kmalu za tem.
- tri države članice do 22. septembra 2006 niso predložile znatnega dela podatkov (Grčija, Irska, Portugalska), zato so prejele uradno pismo. Grčija je te podatke predložila novembra 2006, Irska junija 2007, Portugalska pa septembra 2007.

Objava

Podatki o nastajanju odpadkov so bili v Eurostatovi zbirki podatkov za razširjanje objavljeni decembra 2006, podatki o obdelavi podatkov pa januarja 2007. Zbirka podatkov je bila od takrat večkrat posodobljena s spremenjenimi podatki ali ocenami manjkajočih vrednosti. Podatkovni niz o zmogljivosti obratov za obdelavo podatkov še ni bil objavljen, ker je zgradba tega podatkovnega niza zapletena z več vidikov.

3. POPOLNOST PODATKOV

Predložitev popolnih podatkovnih nizov je ključna za pripravo skupnih vrednosti za EU. Določanje manjkajočih podatkov je zahtevno in zamudno ter vpliva na pravočasnost statistike odpadkov in tudi na kakovost podatkov. Od držav se zato zahteva, da čim bolj omejijo količino manjkajočih podatkov, po potrebi s predložitvijo ocen.

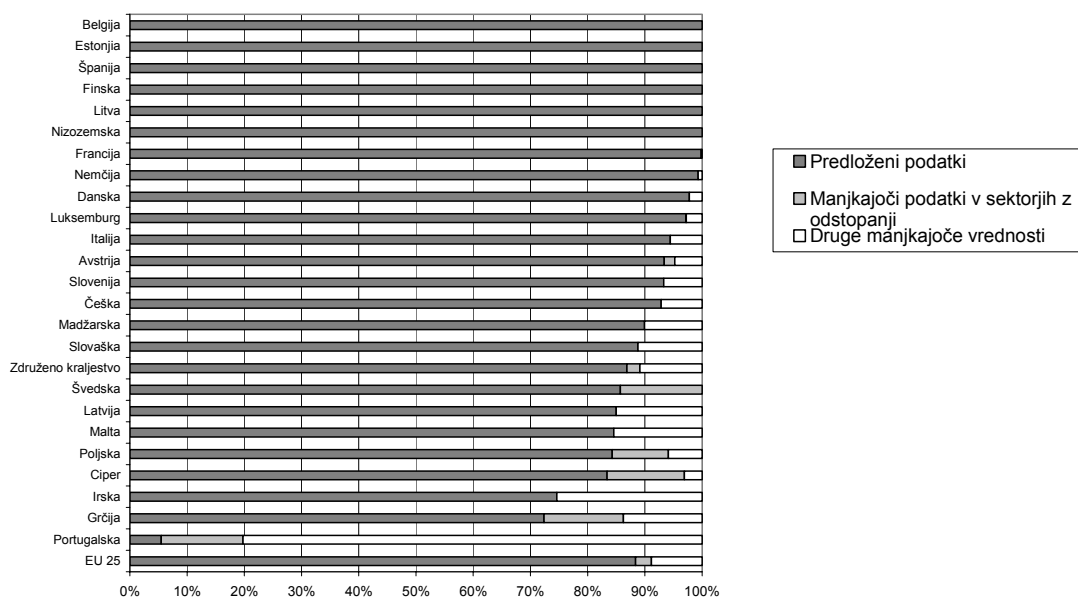
Na sliki 1 je prikazano, da so države članice predložile 88 % zahtevanih podatkov, 12 % pa jih je bilo označenih kot manjkajočih. Če se osredotočimo na to, na kakšen način so manjkajoči podatki razporejeni med države članice, gospodarske sektorje in vrste odpadkov, je očitno, da tri področja predstavljajo glavni del manjkajočih vrednosti.

Približno tretjina manjkajočih podatkov je povezanih z odpadki, ki nastajajo pri kmetijstvu, gozdarstvu in lovu (NACE A), ribištvu (NACE B) ter storitvenem sektorju (NACE G-Q). Enajst držav je bilo upravičenih do odstopanja od poročanja o teh sektorjih v skladu s členom 4 Uredbe. S tem se pojasni približno 70 % manjkajočih podatkov v teh treh sektorjih;

za ostalih 30 % so odgovorne države brez odstopanj. Nekatere države z odstopanjem so dejansko predložile podatke (ali del podatkov).

Okrog 20 % manjkajočih podatkov je povezanih z muljem. Sporočiti je treba mokro in suho težo mulja. Večina držav je lahko predložila le podatke o suhi ali mokri teži mulja. Eurostat je pripravil pretvorbni faktor za mokro/suho težo in ga uporabil za določitev manjkajočih vrednosti.

Do priprave tega poročila je Portugalska predložila le podatke o odpadkih iz gospodinjstev; podatki o nastajanju odpadkov v gospodarstvu so v celoti manjkali. Eurostat je moral za izračun skupnih vrednosti za EU določiti vrednosti, čeprav je bila prvo leto na voljo le šibka empirična podlaga.

Slika 1: Popolnost podatkov o nastajanju odpadkov v državah članicah

Popolnost predloženih podatkov v zvezi z obdelavo odpadkov je še bolj pomembna kot v zvezi z nastajanjem odpadkov, ker ni mogoče določiti obdelanih količin glede na vrsto obdelave. Podatke o obdelanih količinah je treba sporočiti na nacionalni ravni in na ravni NUTS 1. Opis v tem oddelku velja le za nacionalno raven. Več držav ni predložilo popolne regionalne razčlenitve; Eurostat je v tej prvi fazi predložitve podatkov dal prednost skladnosti in popolnosti na nacionalni ravni.

Delež manjkajočih podatkov o obdelavi odpadkov ne presega 2,6 %. Dve območji predstavljata večji del te vrednosti.

Več držav ni moglo predložiti podatkov o mokri in suhi teži mulja, ampak le eno od teh dveh vrednosti. Več kot polovica manjkajočih vrednosti je povezanih z nepopolnim poročanjem o mulju. Večina ostalih manjkajočih vrednosti je povezanih z načini odstranjevanja, ki se uporabljajo manj pogosto: obdelava odpadkov v zemlji (npr. biorazgradnja tekočih odpadkov ali gošč v zemlji itd.) in izpuščanje v vode.

4. TOČNOST

Točnost pomeni ujemanje med ocenjeno ali izračunano vrednostjo in točno ali resnično vrednostjo, vključno z vidiki, kot so napake pri vzorčenju, zajetje podatkov, uporabljene mejne vrednosti, neodgovor, prilagoditve, nadzor in popravki, zaupnost itd.

4.1 Zajetje podatkov in napake pri zajetju

Cilj Uredbe je pripraviti statistiko odpadkov v skladu z opredelitvijo iz člena 1(1)(a) Direktive št. 2006/12/ES, razen za radioaktivne odpadke.

Statistiko o nastajanju odpadkov je treba zbrati za vse gospodarske sektorje in gospodinjstva. Statistika mora prav tako zajeti odpadke malih podjetij (< 10 zaposlenih), čeprav je treba taka podjetja izvzeti iz raziskav, kadar je to mogoče.

Statistika o obdelavi odpadkov zajema vse odpadke, ki so predelani ali odstranjeni v državi, ne glede na njihov izvor. Uredba temelji na zamisli, da se zberejo podatki o končnem namembnem kraju odpadkov; postopki pripravljalne obdelave niso zajeti.

Iz področja uporabe Uredbe so izključeni vsi odpadki, ki se neposredno reciklirajo na mestu, kjer nastajajo.

Nejasne opredelitve

Statistika odpadkov je del evropske zakonodaje o odpadkih. Zato je treba pri statistiki odpadkov na nek način premagati pomanjkanje pravnih opredelitev, zlasti težavo razlikovanja med odpadki in ne-odpadki. Različne razlage opredelitev lahko znatno vplivajo na zajetje podatkov in primerljivost pri velikem toku odpadkov. Pogoste težave, navedene v poročilih o kakovosti, so povezane z načinom vključitve lesenih, kovinskih in organskih odpadkov iz prehranske industrije.

Razlaga Komisije o odpadkih in stranskih proizvodih (COM(2007) 59 konč.) vsebuje koristne smernice v zvezi s tem. Komisija prav tako pripravlja merila o tem, kdaj odpadek ni več odpadek, ki bi dodatno prispevala k pojasnitvi razlikovanja med odpadki in ne-odpadki.

Jasna klasifikacija in opredelitve so zlasti potrebne za uporabnost podatkov pri določanju ciljev, na primer v zvezi z recikliranjem.

Uvoz in izvoz

Napake pri zajetju v zvezi z nastajanjem odpadkov večinoma nastanejo, ker se v nekaterih državah podatki ne pridobijo od povzročiteljev odpadkov, ampak se pridobijo posredno od obratov za zbiranje ali obdelavo odpadkov. Ta pristop pomeni majhno obremenitev za pošiljatelje podatkov, vendar ima tudi nekaj pomanjkljivosti. Ena od pomanjkljivosti je, da neposreden izvoz odpadkov, tj. izvoz brez obdelave v državi, ne bo zajet (npr. v Avstriji, na Danskem, v Litvi), razen če se bodo uporabili drugi viri podatkov za upoštevanje tega izvoza. To bo večinoma vplivalo na zajetje odpadkov, ki jih je mogoče reciklirati. Možnosti za zbiranje statistike o uvozu in izvozu odpadkov so obravnavane v ločenem programu pilotne študije, ki se je končal leta 2007. Pripravlja se poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu, v katerem so povzeti rezultati.

Nekatere države običajno pripravijo nacionalno statistiko le za obdelavo odpadkov, ki nastajajo v državi (npr. Danska, Francija, Nizozemska, Belgija). Vse te države še niso prilagodile svojega pristopa zahtevam iz Uredbe. Odstopanja od zahtevanega zajetja se lahko uporabijo za vse vrste odpadkov (npr. na Danskem, v Belgiji) ali le za posamezne tokove odpadkov (npr. v Franciji).

Sekundarni odpadki

V Prilogi I k Uredbi o statistiki odpadkov se izrecno zahtevajo informacije o odpadkih, ki nastajajo pri postopkih predelave in odstranjevanja, ki se imenujejo tudi sekundarni odpadki. Pričakuje se, da sekundarni odpadki večinoma nastajajo pri gospodarskih dejavnostih na področju ravnanja z odpadki (sektorji NACE 37, 51.57 in 90). Vendar je iz podatkov in poročil o kakovosti razvidno, da več držav ni upoštevalo te določbe, najverjetneje zato, ker so podatki za nacionalne namene pripravljani na drugačen način.

Zaradi nepopolnega zajetja sekundarnih odpadkov je običajno nastajanje odpadkov v različnih sektorjih podcenjeno; s tem se zaplete razlaga podatkov za te sektorje in za skupne odpadke.

Zajetje malih podjetij

Večina držav članic je izvzela mala podjetja iz zbiranja podatkov o nastajanju odpadkov. Medtem ko so nekatere države pripravile ocene odpadkov, ki nastajajo v malih podjetjih, jih druge niso (npr. Češka, Francija, Madžarska, Latvija, Poljska, Slovenija) zaradi metodoloških težav ali ker naj bi bile količine odpadkov majhne.

Premajhno zajetje nastalih količin, ki je povezano s tem, se spreminja glede na mejne vrednosti za zbiranje podatkov in gospodarske strukture držav, tj. število in dejavnosti podjetij, ki niso zajeta. Informacije iz različnih držav kažejo, da se lahko delež odpadkov, ki nastajajo v malih podjetjih, močno razlikuje. Več držav, ki niso pripravile ocen, je v svojih poročilih o kakovosti izpostavilo, da pripravljajo metode ocenjevanja in bi lahko pripravile ocene v naslednjem krogu poročanja.

4.2. Težave pri klasifikaciji in razporeditvi

Razčlenitev po gospodarskih sektorjih

V Uredbi države članice pozvane, da razčlenijo svoje podatke na 20 dejavnosti, pri katerih nastajajo odpadki. Pravilna razporeditev je pogoj za:

- primerljivost količin odpadkov po sektorjih;
- skladnost statistike odpadkov s statistiko podjetij.

Gospodarske dejavnosti so razčlenjene glede na klasifikacijo gospodarskih dejavnosti v Evropski skupnosti (NACE Rev. 1.1). Sprejeta je bila nova klasifikacija gospodarskih dejavnosti (NACE Rev. 2), pri čemer so bile zahtevane razčlenitve v Uredbi o statistiki odpadkov ustrezno prilagojene. Klasifikacija NACE Rev. 2 se bo uporabljala od referenčnega leta 2008; predvideno je, da se bodo podatki za leto 2004 in 2006 prilagodili klasifikaciji NACE Rev. 2. Sprememba klasifikacije NACE ne posega v težave pri klasifikaciji, ki so obravnavane v nadaljevanju.

Način, na katerega se odpadki razporedijo po proizvodnih sektorjih, je odvisen od metod, ki se uporabijo za zbiranje podatkov. Približno dve tretjini držav članic večino podatkov o

nastajanju odpadkov pridobi neposredno od povzročiteljev odpadkov z raziskavami ali uporabo upravnih dokumentov. Z uporabo tega pristopa se neposredno pridobijo informacije o viru odpadkov. Večina teh držav uporabi svoj statistični poslovni register za določitev kode NACE povzročitelja. Tako se zagotovi skladnost s statistiko podjetij.

V državah, v katerih se podatki o nastajanju odpadkov pridobijo posredno iz podatkov o obdelavi odpadkov, je veliko tveganje za nepravilno razporeditev. Tak pristop imajo Danska, Nemčija, Litva, Avstrija in Malta. V tem primeru se informacije o proizvodni dejavnosti pridobijo le od sekundarnih virov (npr. od izvajalca zbiranja odpadkov ali obdelave odpadkov) ali jih je treba pridobiti na nek drug način (npr. z uporabo modelov ali evropskega seznama odpadkov⁸, ki vsebuje informacije o izvoru odpadkov). Vsi ti pristopi imajo jasne omejitve.

Odpadki iz gospodinjstev

Razlikovanje med odpadki, ki nastajajo pri gospodarskih dejavnostih, in odpadki iz gospodinjstev v Uredbi nadomešča tradicionalen koncept „komunalnih odpadkov“.

Metodološki izziv predstavlja priprava točne statistike za odpadke iz gospodinjstev, ker se ti odpadki običajno poberejo skupaj z odpadki iz trgovin, malih podjetij in institucij. Veliko držav nima neposrednih informacij o deležu odpadkov iz gospodinjstev; te države so zato morale določiti delež odpadkov iz gospodinjstev z uporabo neke druge metode.

Dvanajst držav članic je uvedlo nov koncept in sporočilo le podatke za odpadke iz gospodinjstev. Njihove metode obsegajo od ciljno usmerjenih raziskav (analize odpadkov) do grobih ocen podjetij za ravnanje z odpadki ali upravljavcev odlagališč. Devet držav ni uporabilo novega koncepta. Poročila o kakovosti štirih držav niso vsebovala informacij v zvezi s tem. Zato je primerljivost podatkov o odpadkih iz gospodinjstev omejena na države, ki izpolnjujejo pogoje. Pričakuje se, da se bo to stanje izboljšalo s predložitvijo podatkov za leto 2006, ker več držav pripravlja ustrezne metode.

4.3. Napake pri merjenju

Napake pri merjenju lahko nastanejo zaradi uporabe nenatančnih pretvorbenih faktorjev. Odlagališča, ki še niso opremljena z mostnimi tehtnicami, so še vedno pogosta težava. V takih primerih navedeni podatki običajno temeljijo na prostornini vozil za zbiranje odpadkov in se pretvorijo z uporabo povprečne gostote odpadkov. Izkušnje na Poljskem in v Litvi kažejo, da se s tem pristopom količine odpadkov pogosto precenijo in ne podcenijo. Napaka pri merjenju je verjetno največja pri komunalnih odpadkih in drugih odloženih nenevarnih odpadkih. Pri nevarnih odpadkih in snoveh, primernih za recikliranje, je večja verjetnost za tehtanje iz finančnih razlogov. Kakovost podatkov v zvezi s tem se bo postopno izboljšala, ko se bodo stara odlagališča zaprla in se bodo zgradila nova v skladu z zakonodajo EU.

5. OBREMENITEV PODJETIJ

Obremenitev pošiljateljev podatkov se nanaša na obremenitev podjetij zaradi pošiljanja podatkov in se izmeri glede na dejansko število pošiljateljev in njihovo obremenitev v fizičnem smislu (čas, potreben za odgovor na vprašanja).

⁸ Odločba 2000/532/ES o seznamu odpadkov, UL L 226, 6.9.2000, str. 3.

Države članice so v Uredbi o statistiki odpadkov pozvane, da zmanjšajo obremenitev z zagotovitvijo dostopa do upravnih podatkov in izvzetjem malih podjetij z manj kot 10 zaposlenimi iz raziskav, razen podjetij, ki znatno prispevajo k nastajanju odpadkov.

Vendar večina držav članic ne meri obremenitve v fizičnem smislu in zato ne more poročati o tem. Pet držav članic poroča, da je obremenitev od 30 minut do pet ur na pošiljatelja podatkov. Kljub temu se večina držav članic zaveda delovne obremenitve podjetij in uporablja drugačne pristope za učinkovito zmanjšanje obremenitev in zbiranje podatkov.

Najpomembnejša pomoč podjetjem je, da se prepreči dvojno poročanje za upravne in statistične namene z uporabo upravnih podatkov in/ali uskladičijo raziskav o odpadkih med zadevnimi institucijami (statistični uradi, ministrstva za okolje, agencije za okolje). V 14 državah članicah so upravni podatki glavni vir statistike odpadkov. Druge države uporabljajo upravne podatke kot enega od mnogih virov podatkov.

Zahteva o izvzetju malih podjetij iz raziskav iz Uredbe se izvaja na različne načine. Nekatere države zajamejo mala podjetja v vzorčne raziskave in ekstrapolirajo rezultate (Belgija, Estonija za nekatere sektorje, Grčija). Večina pa ta podjetja v celoti izvzame, pri čemer se te vrednosti ne upoštevajo (glej oddelek 4.3.) ali se ekstrapolirajo z ocenjevalnimi modeli na podlagi dejavnikov. Države so določile različne mejne vrednosti za izvzete, ki so odvisne večinoma od števila zaposlenih ali količine odpadkov na leto. Nekatere države združijo obe merili, s čimer zagotovijo, da so tudi mala podjetja zajeta v zbiranje podatkov, če presegajo določeno mejno vrednost za nastajanje odpadkov.

6. SKLEPI

Analiza podatkov iz prvega kroga poročanja še ni končana, napredek pri doseganju popolnejše in bolj usklajene evropske statistike odpadkov pa je že viden.

Izpostaviti je treba pozitiven vpliv obveznosti dokumentiranja metodologij in ocene podatkov v poročilih o kakovosti. Težave in pomanjkljivosti so vidnejše in kažejo na področja, na katerih so potrebne izboljšave. Poleg tega se v Uredbi spodbuja skladnost med statistiko odpadkov in drugimi statističnimi področji z zahtevanjem doslednega upoštevanja klasifikacije gospodarskih dejavnosti NACE in uporabo statističnih enot iz statistike podjetij. S tem se poveča možnost vključitve statistike odpadkov v okoljsko-ekonomsko računovodstvo.

6.1. Razvoj v državah članicah

Na nacionalni ravni se je zaradi zavezujoče Uredbe jasno okrepil status statistike odpadkov v statističnih sistemih. Obveznosti, ki jih določa Uredba, so povzročile metodološki razvoj in spremembe nacionalnih sistemov zbiranja podatkov.

Glede na izkušnje v prvem krogu poročanja je več držav objavilo, da nameravajo izboljšati kakovost podatkov in skladnost z zahtevami iz Uredbe. Kadar zaradi takih sprememb nastanejo pravni spori, lahko ukrepi začnejo veljati šele v referenčnem letu 2008.

Zdi se, da se je z Uredbo okrepil splošni trend v državah članicah, tj. da se prepreči odvečno poročanje s sodelovanjem med institucijami za zbiranje podatkov in poenostavitvijo obveznosti poročanja. Dvojna uporaba podatkov za upravne in statistične namene je vse

pogostejša, pri čemer je končni cilj večja skladnost med podatki in manjša obremenitev pošiljateljev odgovorov.

6.2. Potreba po reviziji

Čeprav so rezultati prvega kroga poročanja potrdili splošni pristop, je očitno treba pregledati nekatere vsebinske pomanjkljivosti.

Razčlenitev po vrsti odpadkov

Priloga I in Priloga II (oddelek 2) k Uredbi določata, da je treba nastale in obdelane količine odpadkov razčleniti po vrstah odpadkov na različne načine za posamezne podatkovne nize (glej tabelo 1). Cilj tega je bil čim bolj zmanjšati zahtevano raven podrobnosti in s tem zmanjšati obremenitev držav članic.

Izkušnje iz prvega kroga poročanja jasno kažejo, da ima ta zamisel veliko slabosti, hkrati pa so morebitne prednosti neznatne in razbremenitve držav članic ni mogoče opaziti. Večina držav članic zbira veliko podrobnejše informacije in pri pripravi podatkov, ki se predložijo Eurostatu, zmanjša število razčlenitev.

Glavni negativni vidiki so:

- ravnovesja za posamezne vrste odpadkov ni mogoče sestaviti; to močno ovira potrjevanje in razlago podatkov;
- podatki o obdelavi odpadkov niso dovolj podrobni; pomembni tokovi odpadkov se vključijo med nespecifične vrste odpadkov („drugi odpadki“);
- oblika in sporočanje rezultatov sta zelo zapletena;
- zaradi različnih oblik zapisa je težko obravnavati in obdelati podatke.

Sedanji pristop je treba nadomestiti s skupno razčlenitvijo za nastajanje in obdelavo odpadkov. Podrobnejšo razčlenitev vrst odpadkov iz oddelka 2 Priloge I je treba uporabiti kot podlago za razpravo.

Regionalna razčlenitev podatkov o infrastrukturi za obdelavo odpadkov

Uredba določa, da morajo države članice predložiti podatke o številu in zmogljivosti obratov za predelavo in odstranjevanje odpadkov na ravni NUTS 2 (oddelek 3 Priloge II). Ta podrobna regionalna razčlenitev pomeni znatno delovno obremenitev za Eurostat in države članice. Delež zaupnih podatkov se močno poveča z regionalno ravnjo podrobnosti, s čimer se omeji njihova uporabnost. Preveriti je treba pomembnost teh podrobnih informacij.

Razčlenitev po vrsti obdelave odpadkov

V skladu z oddelkom 8(2) se pri poročanju o obravnavi odpadkov vsi postopki predelave (10), razen energijske predelave, združijo v eno kategorijo poročanja. Poleg tega zahtevani podatki o zmogljivosti predelave odpadkov vključujejo postopke obdelave, kot so kompostiranje, recikliranje kovin in ponovno rafiniranje olja. V teh primerih podatki niso dovolj podrobni: informacije o nekaterih postopkih recikliranja bi bili zaželeni zaradi spremljanja politike ravnanja z odpadki. Zlasti je vedno večja potreba po zagotavljanju podatkov, ki se lahko

uporabijo pri primerjavi z zastavljenimi cilji. V nekaterih primerih so lahko takšni cilji obvezni. S tem se poudarja potreba po skladnih podatkih v državah članicah, zaradi česar bo verjetno treba dodatno spremeniti opredelitve in klasifikacije.

Končno, postopki odstranjevanja (8 vrst obdelave) so razčlenjeni na dve kategoriji poročanja, pri čemer države članice ene kategorije praktično ne uporabljajo.

7. MOŽNOSTI

Komisija bo na podlagi prvih izkušenj ter z namenom povečanja uporabnosti in kakovosti podatkov ob upoštevanju morebitnih dodatnih stroškov za podjetja in javne uprave pravočasno predlagala naslednje spremembe Uredbe, da se bodo lahko podatki zbrali za referenčno leto 2008:

- enaka razčlenitev vrst odpadkov za nastajanje in obdelavo odpadkov z uskladitvijo oddelkov 2 Priloge I in Priloge II,
- pregled regionalnih razčlenitev iz Priloge II,
- pregled razčlenitve vrst obdelave odpadkov iz Priloge II, zlasti v zvezi s predelavo in odstranjevanjem odpadkov.